

نامور نامه ی باستان

محمد جبلی

قسمت ششم

اسطوره، در شاهنامه به نحوه زیبا ویرایش شده. اساطیر که قبل از تاریخ در ذهن انسان ها نقش بسته و با عقل سازگار نیست، حاکی از کوشش های خیالی انسان در توجیه جهان آفرینش است.

«اساطیر بیشتر با احساسات بشری سروکار دارند و اموری معقول و مستدل نیستند، اصولاً دارندگان پیشین اساطیری چونندگان توجیهات عقلی و استدلالی نبوده و صحت و حقیقت معتقدات خود را با اصول و موازین دنیای تخیل، عاطفه و احساسات به اثبات می رسانند. اساطیر معمولاً در ادبیات گفتاری پیدا شده و نسل به نسل منتقل گردیده و سرانجام به صورت مکتوب در آمده.»

در شاهنامه به اسطوره پوششی عقلانی داده می شود و پیشین اساطیری به پیشین نمادگرایی تبدیل می شود.

«در پیشین نمادگراییانه "تخیل"، فضای "رزم آرمیز"، منطق "رویا" ارتباط سحرآمیز پدیده ها و وجود دارند. نمادگرایی در شعر و نمایش، از نوعی شهود ابتدایی و بدوی که در روح هر انسان وجود داشته و شاید جوهر همین پیشین اساطیری باشد، آغاز گردیده. لحظه به لحظه آرام و عمیق تر و روشن تر می گردد. نمادگراییان به ظاهر منطقی و روابط ظاهری علی میان امور و واقعیت های متعارف بسنده نکرده در جستجوی علی سحرآمیز و مرموز به زعم آنها "حقیقی" در زوایای پنهان و ساحت های عمیق و ناشناخته، امور و واقعیت ها به کندوکاو ادامه می دهند.»

اگر بخش اساطیری شاهنامه کوتاه، بی رمق و فاقد شور و هیجان لازم است، جای شگفتی نیست، چون فردوسی شاعری خردگراست.

دیگر از شکردهای موفق فردوسی در خلاقیت بخشیدن و بارور کردن داستانهاست. وی با دگرگون کردن روایات ساده و بی پیرایه قدیمی آنان را به داستان های درخورد تبدیل می کند که در اصل به آدین وقایع گفته شده آنها را به گفتارهای متناسب و شیوا، تغییر می دهد.

گفتار در شاهنامه، گرچه شکسپیر از خالق بیان متفاوت اشخاص در آثارش می دانند که هر کس از جایگاه اجتماعی خود سخن می گوید، قبلاً در شاهنامه هم چنین ابتکاری در بعضی از جاها به وقوع پیوسته است و بیان شاهان، شاهزادگان و امیران و پهلوانان و عامه مردم متفاوت است.

صحنه آرای و ایجاد فضای مناسب در شاهنامه بسیار هنر مندانه و نمایشی طرح ریزی شده است. وصف رزم ها چنان است که گویی شاعر آئین جنگجویی و فنون نظامی را کاملاً آگاه است و آرایش جنگ را چون سپهبدی می دانسته و چنین تصویری از جنگ و صف آرای نیروهای متقابل ترسیم می کند که مخاطب جنگ را می بیند. فضای غبار آلود و رنگ های پرچم و درفش و لباس در جلوی چشمش نمایان می شود، صدای انبوه جمعیت، چکاچک شمشیر، سم اسبان و جبل و کوس را می شنود، و انگار که خود ناظر کارزار است. توصیف نبرد ایران و توران چنین است:

چو گسترده خورشید دبیای زرد
دوروی ز لشکر برآمد بخروش
سپاه اندر آمد ز هر سو گروه
بکرار باران از ابر سپاه
جهان چو شب تیره از تیره میغ
زمین آهتین کرده اسبان به نعل
ز بس کشنگان کانداز آن رزمگاه
بر آورد که جای گشتن نماند
بی اسب را برگزشتن نماند

عمود خیمه فرهنگ فارسی «امداد»...

سید محی الدین حسینی ارسنجانی - پژوهشگر فرهنگ و تمدن فارسی

آشاره: پژوهش حاضر مروری گذرا بر زندگی و زمانه، آثار و اندیشه و معرفی سنجایی اخلاقی و رفتاری او بر فرهنگ و ادب معاصر زنده یاد استاد حسن امداد پیشکسوت عرصه تعلیم و تربیت ایرانی اسلامی، فارس پژوه و محقق برجسته تاریخ و فرهنگ و تمدن شیراز و مولف کتب فراوان در حوزه فارسی شناسی است. شخصیتی کم نظیر و دوست داشتنی، بی ادعا و خستگی ناپذیر در دوادی علم اندوزی و پژوهشگری. نخستین بار چهار جلد کتاب وی را بیست و یک پیش در کتابفروشی و انتشارات نوید شیراز رویت کردم. از آن تاریخ به بعد مهرش فراوان بزرگ و تنبست و با بزرگواری پذیرای حضورم در محضر پر فیض می شد. چه بسیار سوالاتم را در حوزه تاریخ و گذشته شیراز و فارس، مشاهیر نامی ایرانی، تاریخچه آموزش و پرورش استان و شعر و ادب گذشته و حال دیار شاعران نامی جهان یعنی شیراز جنت طراز پاسخ گفت. در واقع اندک بضاعت پژوهشی و ورودم را به عرصه روزنامه نگاری و مقاله نویسی در حوزه فارسی شناسی مدیون آن پیر فرزانه و استاد آزاده علم و ادب و اخلاق می دانم یاد و نامش به خیر و نیکی و روح و روانش غریق رحمت بی منت های الهی باد که او حقیقتاً عمود خیمه فرهنگ فارس در عصر و زمانه ما بود. ضمن عرض تسلیت این فقدان بزرگ و ضایعه اسفناک به اصحاب فرهنگ و هنر، ادیبان و پژوهشگران، اساتید تعلیم و تربیت و به ویژه ضمن همدردی با خانواده ارجمند آن مرحوم امید است فرهیختگان و فرهنگوران شیراز و فارس با برگزاری مجالس و محافل یادبود این مرد سترگ و بازگو نمودن خدمات ارزشمند و ماندگار وی در طی دهها سال فعالیت علمی، آموزشی، فرهنگی و پژوهشی یاد و نام او را در همیشه دوران زنده و جاوید بدارند.

آثار ماندگار استاد: (زندگی، تحصیلات، تالیفات و...)

استاد حسن امداد پیر فرزانه میدان تحقیق و پژوهش در حوزه شناخت و مطالعه پیرامون شیراز و فارس بود. فارس پژوهان به منظور تدوین آثار تالیفی و پژوهش های خود به این استاد گرانمایه مراجعه و از تجارب بالا و اطلاعات سوسمدت او در حوزه های گوناگون ادبی، تاریخی، فرهنگی، هنری و تربیتی بهره می بردند. در واقع او چراغ راه کسانی بود که با تازه با به میدان تحقیق و پژوهش در باب فرهنگ و هنر فارس و خصوصاً شیراز نهاده بودند و یا سال ها تجارب علم اندوزی در مراکز علمی خود را با تجربیات پیش از نیم قرن مجاهد و مبارزه علمی وی همراه می نمودند. زنده یاد استاد حسن امداد که در سال ۱۳۰۰ هجری خورشیدی در شهر شیراز متولد شد تحصیلات خود را در دانشسرای مقدماتی شیراز، دانشکده ادبیات و دانشسرای عالی دانشگاه تهران به پایان برد و افزون بر چهار دهه متوالی و مستمر آموزش عالی، تدریس، معاونت دبیرستان ها و هنرستان های نمونه شهر، ریاست دانشسرای عشایری، مدرس و ریاست دانشسرای راهنمایی تحصیلی شیراز و تالیف و تدوین کتب درسی تعلیمات مدنی اجتماعی و چاپ کتاب های ارزنده ای همچون فرهنگ در دانش آموز، داستان فریدون، سه شاهزاده تیره بخت، املائی زبان فارسی، تاریخ گیتی در سه مجلد، فرهنگ نو آموز، راهنمای آثار تاریخی فارس، بانگ رحیل، انجمن های ادبی شیراز از قرن دهم تا به امروز سیمای شاعران فارس در دو مجلد، جدال مدعیان با سعدی، فارس در عصر قاجار، ده سوره منتخب از قرآن برای سال های سوم و چهارم دبستان ها، ترکیب آفرینی در اشعار و آثار سعدی و تاریخچه آموزش و پرورش استان فارس را به همراه صدها عنوان مقاله مندرج در ده ها عنوان نشریه استانی و کشوری از دهه بیست تا دهه هشتاد هجری شمسی در کارنامه هفتاد سال تحقیق و پژوهش خود دارد.

ادامه دارد...

زمین لاله گون شد هوا نیلگون
وصف دو سپاه ایران و توران در نبرد نهای، رسیدن شب و روز:
چو بر دامن کوه بنسبت ماه
بدانگه که بیدار گردد خورس
سپاهی شتابنده و راه جوی
سید شه زگرد سپاه آفتاب
ز بس ناله کوس بانگ سپاه
همی آب گشت آهن و کوه و سنگ
زمین پرزخوش و هوا پر خروش
همه ریگ خون و سر و دست و پای

همه بوم و برزبر نعل اندرون
وز آن پس دلیران افراسیاب
چکاچک بر خاست ازهر دوری
همه ریگ پر خسته و کشته بود
بیابان بگردار جیحون ز خون
بیان زیبای صحنه نبرد و مقایسه ی آن با عوامل طبیعی، در این بیت خواننده را به مشاهده میدان جنگ می کشد، بسیاری و حجم سپاه را نمایان می سازد: همی جست خورشید راه گریز ز رخسیدن خنجر و تیغ تیز تو گفستی که ابری بر آمد سپاه دگر گونه جوشن دگرگون درفش غروب روز نبرد را اینگونه بیان می کند که در آن واقعه در آن می توان دید: به دیدار شب روز نزدیک شد

شب تیره زو دست بر سر گرفت
چو یاقوت شد چهر گیتی به رنگ
روانش پر از کین ارجاسب بود
سواره همی روی هامون ندید
هوا گشت بر پرنیانی درفش
تصویر گشتاسب در روم بعد از اینکه، گرسنه و خسته و ناتوان زیر سایه ی درختی در روستایه فکر فرو رفته:

یکی نامور زان پسندیده ده
و را دید با دیدگان پر زخون
وصف بر آمدن جلوه های طبیعت را آنچنان ماهرانه و زیبا بیان می کند که جای هیچ نقصی باقی نمی گذارد. مثلاً آغاز داستان بیژن و منیژه را بدین شکل طراحی می کند:

نه بهرام پیدا نه کیوان نه تیر
سبح گلر کرد بر پیشگاه
میان کرده باریک و دل کرده تنگ
سپرده هوا را بزنگار کرد
یکی فرش گسترده چون پر زاغ
تو گفستی به قیبر اندر انود چهر
و چنین توضیح صحنه می دهد: شب سپاه، خاموش و بهت آوری که در عمق ظلمت آن هلال باریک ماه می درخشید و شور و حال و هیاهوی زندگی جای خود را به سکوت و خستناک داده که آبتن حداثه ای است ادامه دارد...

آیا زنان ، مریخی هستند!؟

منوچهر ملبی

سال میلادی جدید (۲۰۱۲) که مبنای آن تولد حضرت مسیح(ع) است آغاز شد حضرت مسیح(ع) پیامبر هم برای ارشاد و هدایت بندگان به یکتاپرستی و دعوت کردن آنان به نیکی و عدالت با به عرصه گذاشت ولی بعد از به صلیب کشیده شدن وی (بنا به نظر مسیحیان) تفسیر و تعبیرهای متفاوت صورت گرفت و مسیحیان به مذاهب مختلف تقسیم شدند که از میان آنها باید به آن ندکس ها و پروتستان ها و کاتولیک ها و... اشاره کرد. امری که بعد از فوت و در گذشت دیگر پیامبران هم کم و بیش اتفاق افتاد طوری که مذاهب بسیاری از ادیان الهی به جا مانده و بخشی از نزاع ها در میان جوامع و ملت ها ناشی از این اختلافات دینی و مذهبی است.

همین جنگ و نزاع در مورد پیروان حضرت موسی(ع) نیز رخ داده است و اختلافات فرقه ای و مذهبی نیز یهودیان را در بر گرفته است یهودیانی که امروز در خاورمیانه و در تشکیل اسرائیل شرکت و نقش داشته و دارند یا برخی از یهودیان در دیگر نقاط دنیا در بسیاری از سیاست ها و مبنای اعتقادی همسو نیستند. بنابراین گاه صدای اعتراض از درون و بیرون اسرائیل مبین همین واقعیت بوده و هست. اما اسرائیل در سال میلادی ۲۰۱۱ یکی از سال های آرام و کم خبر را پشت سر گذاشت چرا که همه حوادث و اخبار جهان تحت الشعاع بهار عربی قرار داشت که به سرنگونی حکومت های استبدادی در تونس، مصر، لیبی و یمن انجامید. با این وجود یکی دو خبر از اسرائیل کنار اندک دعوا و نزاع با فلسطینیان هم در سال گذشته میلادی برای مدتی مورد توجه خبرگزاری های بین المللی قرار گرفت؛ یکی از این خبرها تظاهرات مردم اسرائیل علیه اوضاع اقتصادی بود و خبری که بسیار تعجب آور و تا حدی غیر منتظره بود، اعتراض های تند گروهی از یهودیان

به زنان بود البته همانطوری که از آن ندکس ها از مسیحیان تندرو به حساب می آیند گروهی بسیار تندرو و افراطی نیز در میان یهودیان وجود دارد که گهگاه خبرهای عجیب و غریبی از نوع و شیوه برخورد های مذهبی شان مخابره می شود که نمونه اش آخرین خبری است که در نیمه دسامبر (آذر) منجر به تظاهرات آنان در اسرائیل و برخوردی با پلیس گردید.

قصه این اعتراض هم به تفکیک جنسیتی از نوع اسرائیلی آنان بود چرا که این گروه از یهودیان تندروی اسرائیلی خواهان اختصاص دادن پیاده روی جداگانه برای زنان شده بودند! به نظر کمی شوخی و طنز و غیر واقعی می آید اما آنچه که بیرون از اسرائیل و خبرگزاری های مستقل و بین المللی و معتبر مخابره کردند همه حاکی از این تقاضای غیر معقول و عجیب از سوی شهروندان یهودی تند رو و افراطی بود. گویا این گروه از یهودیان هم می خواستند نگاه های جهانی را به سمت و سوی خودشان بکشانند و سوژه ای بهتر و مناسب تر و ارزان تر از تحقیر و توهین به زنان نیافته اند متأسفانه ادیت و آزار زنان در دنیا

مسخره و مضحکی داشته اند آیا نگران ناتوانی خود به پرهیز گاری اند خوب آنان چشمه یاشان را ببندند آیا آنان نگران هوسرانی خودشان هستند آنان اعتقادشان را قوی تر کنند. اگر کسی به بوی گل حساسیت داشت خودش کنار بوته گل نمی رودند آنکه آن بوته گل را می برد اگر زنبور نیش دارد ولی عسل هم می دهد. باید مراقب باشد که زنبور نیشش زنده نه آنکه به جان زنبورها بیفتد و آنها را تار و مار کند چرا که از عسل خیری نخواهد بود به هر حال خواست و تظاهرات یهودیان تندرو در اسرائیل چند روزی طول کشید ولی مورد استقبال مردم اسرائیل و با توجه و حمایت دولت قرار نگرفت و همه ی بازداشت شدگان هم پس از مدتی بازداشت از اداره پلیس آزاد شدند و به خانه و خانواده هایشان نزد خانواده هادر و همسر و فرزندان خوش بازگشتند تا سایه سوژه ای دیگر برای خودنمایی بیاوند.

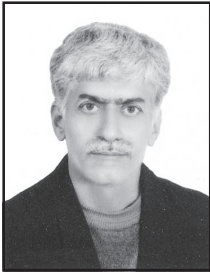
هر چند بسیاری از آنان سرمنده از رفتار ضد بشری و احمقانه خویش خواهند بود چرا که خودشان هم می دانند که زنان مریخی نیستند.

ادامه دارد...

ادامه دارد...

جریمه دیر کرد یا نزول خواری

محمد جعفر مبصری

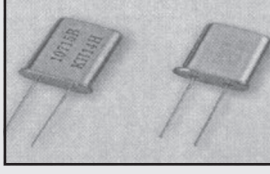
دیر کرد و جریمه بگیرد! اصلاً آیا دولت خوددیر کرد بدهی می تاخیر شده اش را می پردازد؟ اگر جریمه و دیر کرد حق است خودش هم باید بدهد کم نبوده اند کسانی که از اداره برقی یا مخابرات یا سایر ادارات دولتی طلب های داشته اند اما برق و تلفن شان به علت بدهی اندک قطع کرده اند آیا این گونه رفتارها مورد تأیید دین مقدس اسلام و مراجع عظام می باشد؟ شگفت آورتر این که به نظر می رسد حضرات آیات

عظام در این گونه موارد اعتراض جدی و پیشگیرانه نمی نمایند ظاهراً تقیه گونه و در حد پاسخ به استفتاء و انتقاد تذکر و نصیحت انگفامی کنند حال آن که می دانید قوانین دولت را با انتقاد و بنه و اندرز نمی شود تغییر داد این ملاحظات موجب شده ایمان و اعتقادات مردم چنان به ضعف گراید که پرداخت خمس و زکات که از واجبات است کاهش چشمگیر داشته باشد تا حدی که گاه برای اداره حوزه های علمیه ناگزیر به پذیرفتن کمک های مالی دولتی بشوند که خودناصح و منتقد آن هستند و در آمد ناشی از بهره و جریمه دیرکردش را حرام ندانسته اند. اصلاً جریمه چیست؟ اگر کسی با الفبای ادبیات عربی آشنا باشد می داند ریشه و مصدر این لغت «جرم» است. جرم در لغت یعنی بزه. گناه. جریمه هم به معنی گناه و بزه، تاوان و پولی که از مجرم گرفته می شود. از نظر حقوقی جریمه هنگامی گرفته می شود که عمل مجرمانه ای سرزده باشد یا به عبارت دیگر جرمی به وقوع پیوسته باشد و کسی که مرتکب جرم شود مجرم می باشد و مجرم و جرمی که در نظر دین منتهی نمودن می توان محرم کرد پرداخت جریمه نمود حال که معنی جرم و جریمه و مجرم مشخص شد این سوال مطرح می شود که آیا هر کس به هر دلیل اگر چه موجه قادر به پرداخت به موقع بدهی، وام یا مالیات و جریمه رانندگی و امثال آن نبود مجرم است و مرتکب جرم شده و باید جریمه شود تا متنبه گردد! اگر تأخیر در پرداخت بدهی جرم است تر است زیرا دولت با وجود آن همه مشاوران حقوقی و مذهبی از همه مجرم تر است و سزاوار جرایم سنگین تری است با این تفاوت که جرم و خطاهای مردم معمولاً از سر جبر و جهل است اما جرم و خطاهای دولت آگاهانه است. تفاوت دیگر اینکه معمولاً جرم هایی که از مردم سر می زند منتهی ماند و باز تفاوت دیگر اینکه اگر تأخیر در پرداخت بدهی و اقسا بدی باشد جرایم ملت جرایم خرد و کوچک است اما جرایم دولت بزرگ زیرا بدهی های موعوفه هر یک از مردم به دولت اندک است اما بدهی های تأخیر شده دولت به مردم و شرکت ها بسیار هنگفت می باشد. بنابراین چنان که می دانید جرم و خطاهای آگاهانه و آشکار و بزرگ، سنگین تر و در نتیجه مستوجب جریمه بیشتر و سنگین تر است زیرا دولت با وجود آن همه مشاوران حقوقی و مذهبی باور کردنی نیست که از مصادیق جرم و گناه بی اطلاع باشد. آنچه بیش از هر چیز دیگر موجب شگفتی است این است که گویی در این کشور پنهانوار یک مدعی العموم یافت نمی شود که از این حق مسلم و حقوق مشابه دفاع و دادخواهی کند. بنابراین آن چه ذکر شد اگر دولت و بانک ها در عملیات اقتصادی به ویژه وام ها و نظر فقهای حمله فقهای شورایی نگاهان را مد نظر قرار دهند و عملاً لحاظ فرمایند جایی برای نقد و اعتراض باقی نخواهد ماند. در پایان لازم به یادآوری است که خداوند در قرآن علاوه بر سفارش به قرض الحسنه و نهی از ربا صراحتاً حکم به مهلت دادن به بدهکاران و حتی توصیه به صرف نظر از وصول در صورت ناتوانی آنان نموده است.

اسیلاتورهای کریستالی

رستمی - دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زرقان

یکی از مهمترین و پرکاربردترین قطعات در صنعت الکترونیک، کریستال های کوآرتز می باشد. اساساً کریستال ها یک خاصیت مهم را می توانند دارا باشند و آن خاصیت پیزوالکتریکی است.

خاصیت پیزو الکتریک یعنی کانی کریستال تحت یک تنش یا فشار، الکتریسیته تولید کند و با برعکس؛ تحت یک میدان الکتریکی (الکتریسیته) کرنش کرده و نوسان کند.

وقتی که کریستال در مدار نوسان ساز قرار می گیرد، فقط نوسانی تولید می شود که خاص خودش می باشد و به اصطلاح می گوئیم که فرکانس رزونانس کریستال تقویت شده و در نتیجه، در خروجی نوسان ساز یا اسیلاتور، فرکانس تقویت شده، همان بسامد رزونانس کریستال خواهد بود.

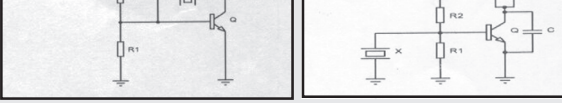
استفاده از تقویت کننده و فیدبک فرم دقیقی از یک اسیلاتور الکترونیک است. به کریستال استفاده شده در آن برخی مواقع کریستال زمان سنجی (timing crystal) گفته می شود. در دیار گرام های شامتیکی، گاهی کریستال را با XTAL نمایش می دهند.

کاربردهای کریستال - کریستال ها نسبت به تغییرات دما حساسیت کمی دارند و به وسیله آنها می توانیم اسیلاتورهایی بسازیم که فرکانس شان با تغییر دما ثابت باقی می ماند. این خاصیت موجب شده است این قطعه مهمترین قطعه در صنعت مخابرات باشد.

- علاوه بر کاربرد کریستال در مخابرات، این قطعه در ساخت ساعت های بسیار دقیق هم به کار می رود

- کریستال های کوآرتز یکی از مهمترین بخش صنعت میکرو کنترلر و کامپیوتر هم هستند چون زمان سنجی، یکی از قسمت های مهم مدارهای کامپیوتری می باشد و دقیق بودن آنها فقط با کریستال فراهم می شود.

- نماد کریستال در نقشه مدارات الکترونیک به صورت زیر می باشد:

کریستال های کوآرتز را می توان در همه رنج های رادیویی تولید کرد، ولی محدودیت های موجود خلاف این امر را ثابت می کنند. فرکانس کار یک کریستال بستگی فراوانی به جنس و ظرافت آن دارد و هر چه فرکانس بالاتر باشد کانی کریستال باید ظریفتر باشد. معمولاً کریستال هایی که ساخته می شوند فرکانس بین ۴ تا ۴۰ مگاهرتز دارند و لزومی ندارد که فراتر از این محدوده ساخته شوند، چون به واسطه مدارهای مقسم و چندبرابر کننده، می توانیم فرکانسشان را کم و زیاد کنیم.